

## RESUMÉ

# Virksomheders brug og vurderinger af AMU i 2019

- belyst gennem surveys i 2007, 2011, 2015 og 2019

Denne rapport handler om virksomhedernes brug og vurderinger af AMU og hvordan dette har udviklet sig fra 2007 til 2019. Resultaterne bygger på en spørgeskemaundersøgelse, der er gennemført i 2019 efter samme skabelon som tre tilsvarende undersøgelser foretaget i 2007, 2011 og 2015. Undersøgelsen gør det således muligt at analysere, hvordan virksomhedernes brug af AMU samt deres syn på styrker og svagheder ved AMU har udviklet sig i perioden fra 2007 til 2019.

Udviklingen er interessant at følge i lyset af trepartsaftalen fra 2017, hvor der blev aftalt en række tiltag, som skulle styrke aktiviteten i og kvaliteten af AMU. Resultaterne af undersøgelsen er derfor særligt relevante for Undervisningsministeriet, arbejdsmarkedets parter, AMU-udbydere samt andre aktører, der træffer beslutninger om og har indflydelse på udviklingen af AMU.

## Undersøgelsens hovedresultater

### Stagnerende AMU-aktivitet

Ser man bort fra den ekstraordinært høje aktivitet i 2008-2010, har AMU-aktiviteten været faldende gennem de seneste ca. 15 år. Siden 2015 har niveauet dog ligget relativt stabilt på knapt 8.000 årskursister, mens niveauet i 2004-2007 var på 10-11.000 årskursister. Det svarer til et fald på mere end 20 %.

Da antallet af ufaglærte og faglærte, altså den primære målgruppe for AMU, også er faldet siden midten af 00'erne, er det relative aktivitetsfald lidt mindre. Den relative AMU-aktivitet var i 2016 ca. 16 % lavere end i 2004. Når man ser bort fra transportområdet, er der tale om mere eller mindre store aktivitetsfald over hele linjen. Tiden må vise, om de nye tiltag i kølvandet på trepartsaftalen i 2017 kan vende denne udvikling.

### Hver tredje virksomhed bruger fortsat AMU

Samtidig med at vi ser et fald i AMU-aktiviteten, ser vi dog også, at det, ligesom i de tidligere år, fortsat er omkring hver tredje virksomhed, der bruger AMU i et eller andet omfang. Forklaringen er, at de virksomheder, der bruger AMU, bruger det i mindre omfang end tidligere.

AMU er fortsat den mest anvendte form for ekstern kompetenceudvikling for ufaglærte medarbejdere, mens private kurser bruges mere til virksomhedernes faglærte medarbejdere. 31 % af virksomhederne bruger således ofte eller nogle gange AMU som kompetenceudvikling af deres ufaglærte medarbejdere, mens 29 % bruger private kurser, når deres ufaglærte medarbejdere skal kompetenceudvikles. De tilsvarende tal for faglærte medarbejdere er hhv. 29 % og 43 %. For begge medarbejdergrupper bruger virksomhederne i højere grad forskellige former for intern kompetenceudvikling.

## AMU fravælges sjældent på grund af manglende fleksibilitet

Når virksomhederne fravælger AMU, begrundes det hverken med prisen, manglende tid eller manglende fleksibilitet i forbindelse med udbuddet, men først og fremmest med, at de ikke oplever behov for de pågældende kurser.

De mest forekommende begrundelser for, at virksomhederne ikke bruger AMU, er manglende behov for AMU og manglende kendskab til AMU. 51 % af de virksomheder, der aldrig bruger AMU til kompetenceudvikling af deres ufaglærte medarbejdere, svarer således, at det skyldes manglende behov for AMU, mens 25 % svarer, at de ikke benytter AMU, fordi de ikke har kendskab til AMU. De tilsvarende tal med hensyn til de faglærte medarbejdere er 45 % og 23 %.

Det er derimod kun få virksomheder, der peger på, at de ikke bruger AMU:

- På grund af prisen (4 % i forhold til deres ufaglærte medarbejdere og 3 % i forhold til deres faglærte medarbejdere)
- Fordi de ikke har tid (13 % i forhold til deres ufaglærte medarbejdere og 11 % i forhold til deres faglærte medarbejdere)
- Fordi udbuddet af AMU er ufleksibelt med hensyn til, *hvornår* det passer virksomheden (6 % i forhold til deres ufaglærte medarbejdere og 7 % i forhold til deres faglærte medarbejdere)
- Fordi udbuddet af AMU er ufleksibelt med hensyn til, *hvor* det passer virksomheden (3 % i forhold til deres ufaglærte medarbejdere og 3 % i forhold til deres faglærte medarbejdere).

Da der i mange år har været et kritisk fokus på fleksibiliteten i AMU-systemet, er det positivt, at det kun sjældent er med henvisning til manglende fleksibilitet, at virksomheder fravælger AMU.

## Et flertal af virksomhederne vurderer fortsat AMU positivt

Som i de tidligere år, vurderer virksomhederne fortsat AMU overvejende positivt. Virksomheder, der bruger AMU, er i 2019 i samme grad som i 2015 enige i en række positive vurderinger af AMU på fem ud af seks kvalitetsparametre. Herunder at omkostninger og udbytte står i et passende forhold til hinanden, at AMU tilrettelægges fleksibelt med hensyn til, hvor og hvornår det passer virksomheden, og at undervisningen niveaumæssigt er tilpasset hhv. de ufaglærte og faglærte medarbejdere.

Andelen af virksomheder, der i høj eller nogen grad er enige i, at AMU giver medarbejderne de kompetencer, virksomheden har brug for, er dog faldet fra 76 % i 2015 til 66 % i 2019. Det er den laveste andel i de fire år, vi har målt det.

Billedet er nogenlunde det samme som i 2015 med hensyn til andelen af (alle) virksomheder, der er enige i, at udbuddet af AMU er tilstrækkeligt, at det er kendetegnet ved fleksibilitet, at det er tilgængeligt i løbet af året, og at det udbydes med rimelige intervaller. Der er dog sket et fald i andelen af virksomheder, der vurderer, at AMU udbydes inden for rimelige geografiske afstande.

## Kontakten mellem udbyderne af AMU og virksomhederne er vigende

Kontakten mellem AMU-udbyderne og virksomhederne udvikler sig i en kritisk retning. Siden 2007 er der sket et fald i andelen af virksomheder, der angiver, at de *har kontaktet* en AMU-udbyder vedrørende efter- og videreuddannelsesmuligheder fra 34 % til 26 %. Samtidig er andelen af virksomheder, der angiver, at de *er blevet kontaktet* af en AMU-udbyder faldet fra 34 % i 2007 til 23 % i 2019.

Hertil kommer, at det i 2019 kun er hver femte virksomhed, der vurderer, at AMU-udbydere er tilstrækkeligt opsøgende over for deres virksomhed. Desuden er det omkring hver fjerde virksomhed, der anfører manglende kendskab til AMU som årsag til, at de aldrig bruger AMU.

Samlet set peger dette på, at der er behov for at styrke det virksomhedsopsøgende arbejde på AMU-området. I lyset af trepartsaftalen fra 2017, hvor man aftalte at udfase VEU-centrene fra 2019, som blandt andet blev sat i verden for at medvirke til at styrke det virksomhedsopsøgende arbejde, rejser det spørgsmålet om, hvad der nu skal gøres for at vende denne udvikling.

## Aftalepunkter om AMU fra trepartsaftalen mellem regeringen og arbejdsmarkedets parter i 2017

Et moderniseret AMU-system, herunder gennemgang af kursusudbud for evt. sammenlægninger og nedlæggelser.

Kvalitetsløft gennem højere takster og kvalitetspulje til AMU, herunder midlertidige takstforhøjelser på 70 mio. årligt og kvalitetspulje på 140 mio. kr.

Særligt tilrettelagte AMU-forløb for SOSU-området med henblik på at løfte SOSU-hjælpere til SOSU-assistenten.

Styrket fleksibilitet i AMU, herunder bedre rammer for at tilpasse indhold til virksomheders og deltageres behov og permanentgørelse af forsøg med kollektiv afkortning af kurser.

En national strategisk indsats for digitalisering af VEU, herunder udviklingspulje med fokus på e-læring og digital fjernundervisning samt forsøgsordning med mulighed for VEU-godtgørelse ved fjernundervisning.

Styrket brug af test/prøver i AMU, herunder generelt krav om, at AMU-kurser skal afsluttes med prøver.

Fri adgang til at udbyde AMU, herunder at udbudsrunder til AMU skal finde sted mindst hvert fjerde år, og at de geografiske dækningsområder afskaffes.

En indgang til voksenvejledning, herunder etablering af et samlet, nationalt dækkende, institutionsuafhængigt vejledningstilbud via telefon, chat og mail.

Koordination og aktørsamarbejde, herunder 25 mio. kr. til udarbejdelse af model for aktørsamarbejde (en RAR-model), sammenlægning af de lokale uddannelsesudvalg for AMU med de lokale uddannelsesudvalg for EUD og udfasning af VEU-centerkonstruktionen.

Forhøjelse af VEU-godtgørelse fra 80 til 100 % af maks. dagpengesats.

Etablering af omstillingsfond, herunder 412 mio. kr. til øget mobilitet gennem VEU.

Aktivitetsstyret AMU-bevilling i stedet for bevillingsløft.

## Mere e-læring og flere test vil sandsynligvis kun øge aktiviteten i mindre grad

Vurderet ud fra respondenternes svar, kan trepartsaftalens punkter om øget brug af test og digitalisering af VEU kun forventes at øge aktiviteten i mindre grad. Det er således kun hver femte virksomhed, der forventer at bruge AMU mere, hvis flere kurser helt eller delvist udbydes som fjernundervisning med adgang til VEU-godtgørelse. Samtidig er det kun hver tiende virksomhed, der angiver, at de vil bruge AMU mere, når der i højere grad indføres test. Det tyder således ikke på, at disse nye tiltag i forlængelse af trepartsaftalen i sig selv vil påvirke aktiviteten væsentligt.

## Undersøgelsens øvrige resultater

### Store branchemæssige forskelle i AMU-aktiviteten

AMU-aktiviteten fordeler sig meget uens på de 12 brancheområder, som efteruddannelsesudvalgene dækker. I 2018 tegnede de fire største områder sig således for 75 % af aktiviteten. Det generelle billede er store aktivitetsfald. Det største fald er sket inden for områderne Handel, Administration, Kommunikation og Ledelse, hvor antallet af årskursister er halveret fra 2004-2007 til 2015-2017. Der er en enkelt væsentlig undtagelse fra det generelle billede, nemlig transportområdet, hvor der er sket en stigning i aktiviteten, og som siden 2012 har været det efteruddannelsesområde med den største aktivitet.

### Andelen af kvinder, personer i beskæftigelse og unge falder

I perioden er der sket en ændring i fordelingen af, hvem der især bruger AMU. Siden 2011 er andelen af mænd, der deltager i AMU, steget, mens andelen af kvinder er faldet. Denne udvikling skal ses i sammenhæng med brancheudviklingen i AMU-aktiviteten.

Andelen af personer på 50 år og derover steget i de sidste ti år, hvilket formentlig hænger sammen med, at der bliver færre unge i målgruppen for AMU. Andelen af deltagere, der er i beskæftigelse, er desuden faldet siden 2008, fordi virksomhederne har brugt AMU mindre, mens jobcentre har brugt AMU mere.

Fordelingen med hensyn til uddannelsesbaggrund har dog været forholdsvis stabil over de seneste 15 år: Andelen af faglærte ligger på godt 50 %, andelen af ufaglærte på omkring 30 %, og andelen af deltagere med en videregående uddannelse ligger på omkring 10 %.

### Intern kompetenceudvikling bruges oftere end eksternt

Intern kompetenceudvikling bruges oftere end eksternt kompetenceudvikling for både ufaglærte og faglærte medarbejdere. Andelen af virksomheder, der i høj grad eller i nogen grad anvender intern uddannelse af deres ufaglærte medarbejdere, er således steget fra 40 % i 2015 til 49 % i 2019. Det samme gælder for faglærte medarbejdere, hvor andelen er steget fra 45 % i 2015 til 55 % i 2019.

### Flere virksomheder har undersøgt mulighederne for efter- og videreuddannelse under AMU

Der er sket et fald i andelen af virksomheder, der peger på, at det i høj eller nogen grad er en barriere for brugen af AMU, at de ikke har undersøgt mulighederne for efter- og videreuddannelse under AMU. Andelen er således faldet i perioden fra 57 % i 2007, over 50 % i 2011 og 47 % i 2015 til 33 % i

2019. Det er dog fortsat den største barriere for brugen af AMU – sammen med barrieren, at AMU ikke dækker virksomhedens behov.

## **Om datagrundlaget**

Surveyen er i 2019 i lighed med i 2007, 2011 og 2015 gennemført blandt et repræsentativt udsnit af virksomheder i Danmark med henblik på at belyse virksomhedernes brug og vurderinger af AMU. Resultaterne i rapporten er baseret på svar fra 1.246 danske virksomheder, der er tilfældigt udvalgt blandt alle danske virksomheder med mindst fem ansatte og mindst en faglært eller ufaglært ansat. Data vedrørende surveyen i 2019 er vægtet for at sikre, at analyseudvalget afspejler populationen. Se appendiks for en beskrivelse af repræsentativitet og vægtningsstrategi. Dataindsamlingen er gennemført af Epiunion for Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) i perioden 1. marts til 3. april 2019. Som supplement til surveyen er AMU-aktiviteten belyst gennem offentligt tilgængelig statistik om AMU fra Undervisningsministeriets Databank og Danmarks Statistik.